

Nr. 175/362/

Penktadienis, 1946.VIII.2

IŠ VISO PASAULIO

- TAIKOS KONFERENCIJOS pilnaties posėdyje vakar buvo daromi tolesni paraiškimai apie konferencijos uždavinius. Pirmasis žodį paėmė Olandijos atstovas. Jis savo kalboje pasisakė už mažųjų tautų teises, pažymėdamas, kad mažosios tautos žino, jog pasaulio saugumo atsakomybę turi didžiosios valstybės. Bet mažosios nenori sutikti, kad joms būtų primesta didžiųjų valia. Atstovas išreiškė nuomonę, jog dabartinė padėtis nėra per daug džiuginanti ir patikima. Visi turi imtis lygią atsakomybę, nes kalba eina už teisę, teisingumą ir geresnę ateitį. Po jo kalbėjęs Jugoslavijos atstovas griežčiau siai protestavo prieš keturių užs. reik. ministerių nutarimą dėl Triesto. Jis taip pat griežtai pasisakė prieš sąlygų švelnumą taikos sutartyse buv. prieš valstybėms. Tik nusikaltėlių nubaudus galima rodyti gailėstingumą. Užpuolikams negali būti daromas pasiūlymas. Norvegijos atstovas savo kalboje pripažinęs užs. reik. ministerių tarybos nuveiktus darbus, taip pat pasisakė, kad ir mažosios tautos būtų suteikta galimybė prisidėti prie taikos sukūrimo. Darbotvarkės komisijoje vakar toliau buvo tęsiami pasitarimai dėl balsavimo tvarkos. Posėdžio pradžioje Graikijos atstovas pasisakė prieš apsiribojimą svarstyti tik taikos sutartis su vasalinėmis valstybėmis. Graikija pageidauja, kad kiekviena delegacijos narys galėtų iškelti ir kitus klausimus. Graikijai, pavyzdžiui, rūpi nustatyti jos sienas su Albanija. Po karštųjų debatų Graikijos pasiūlymas 11 prieš 9 vienam /JAV/ susilaikant, atmestas. Tuo klausimu vienbalsiai buvo priimtas kompromisinis Molotovo pasiūlymas, kad visi konferencijos dalyviai galės kelti visus klausimus, kurie liečia valstybes, su kuriomis sudaromos taikos sutartys: Olandijos atstovas toliau pasiūlė, kad visose komisijose įeitytų visų /21/ tautų atstovai. D. Britanijos atstovas pasisakė prieš šį pasiūlymą. Sov. Sąjungos atstovas taip pat pasisakė prieš, bet pasiūlė kompromisinę išeitį, būtent, kad visose komisijose galėtų dalyvauti visų tautų atstovai, tačiau balsuoja tik tų valstybių atstovai, kurios buvo karo padėtyje su valstybe, kuriai rengiama taikos sutartis. Ir šis Molotovo pasiūlymas vienbalsiai priimtas. Londono radijo korespondentas iš Paryžiaus apie vakarykščius debatus ir mažąsias tautas taip išsireiškęs: "Mažosios tautos vakar turėjo gerą dieną. Tiesa, jos nepasiekė visų savo reikalavimų, bet jos laimėjo teisę laisvai išreikšti nuomonę. Maskvos radijas pabrėžia konferencijos reikšmę, nes ji kaip autoritotingas organas turės didelės reikšmės didžiosioms ir mažosioms tautoms. Lenkiškasis Londono pranešėjas tarp kitko pažymėjo, jog šioje konferencijoje yra dvi svarbios naujienos. Pirmą, kad spaudos atstovai gali dalyvauti ne tik pilnaties, bet ir komisijų posėdžiuose ir antra, kad konferencija įveda balsavimo sistemą. Iki šiol paprastai būdavo tariamasi kol visi susitardavo. Balsavimo reikalas esąs labai komplikotas. Iki šiol nė vienas pasiūlymas nesurinko

2

2/3 balsų daugumos /išskiriant kompromisinius susitarimus/. Išrodo, kad rusai konferencijos darbą galės trukdyti, nes užteka 8 balsų, kad pasiūlymas nepraeitų.

- LA GUARDIA vakar išskrido iš Paryžiaus į Muncheną. Išvykdamas jis pareiškė, kad Vokietijoje jis laukysis išvietintųjų stovyklose. Britų zonos gen.gubernatorius, kalbėdamas apie bėviečius Austrijoje, be to, ka vakar esame paskelbė, dar pareiškė, kad versti juos grįžti namo prieš jų pačių valią prieštarauja britų moralei.

- PALESTINOS KLAUSIMU debatai Anglijos Žem.Rūmuose vakar vyko toliau. Churchillis išreiškė apgailėstą, kad JAV nepakankamai bendradarbiaujanti su D.Britanija klausimo sprendime. Dėl to D.Britanija turinti atitraukti iš ten savo jėgas. Min.Cripps pareiškė, jog atitraukimas britų pajėgų reikštų pilietinį karą. Bendradarbiaujant su JAV būtų galima daugiau pasiekti negu vieniems. Palestinos federacija yra svarbus žingsnis pirmyn, bet ne pats geriausias ir ne galutinis. Padalinimas susilauktų daug sunkumų. Anglijos vyriausybė Palestinos klausimu vakar buvo susirinkusi posėdžio, kuriame dalyvavo ir feldm.Montgomery. Attlee buvo atvykęs iš Paryžiaus. Po posėdžio Attlee tarėsi su Bevinu, kurio sveikata yra žymiai pagerėjusi ir kuris artimiausiomis dienomis galės vėl grįžti į darbą. Be to, telefonu buvo susisiekiama su prez.Trumanu, bet išrodo kaip tikra, kad prezidentas planui nepritarė. Korespondentai pažymi, jog prezidentui didelį spaudimą daro Vašingtono sionistai. Tol-lyve per paskutinių dienų kratas vakar pavyko atrasti iki šiol didžiausią ginklų sandėlį vienam mokyklos rūsy. Įvykdyta naujų suėmimų. Vakarykštis "Daily Worker" smarkiai puola Anglijos politiką Palestinos atžvilgiu; pareiškdamas, kad dabarties politika yra vedama strateginių tikslų. "Daily Express" taip pat kalba apie strategines bazes Art.Rytuose. D.Britanijai yra svarbu išsaugoti kanalą. Egiptas nenori priglauti britų kariuomenės. Tai argi ji turi būti pačiam kanale? - klausia laikraštis.

- LAIVŲ JUDĖJIMAS ir stiprinimasis Persijos įlankos salose, kaip Maskvos radijas pabrėžia; vykdomas britų kariuomenės. Visi tie reiškiniai turi tam tikrą bendrą ryšį. /"Neues Deutschland" Nr.76, VII.23/.

- PERSIJOS VYRIAUSYBĖ įteikė britų pasiuntiniui Teherane protesto notą dėl trijų anglų kreiserių buvimo Persijos įlankoje /"N.D." VII.23/.

- RUSAI, kaip prez.Trumanas reparacijų pasiuntinys Pauley pareiškė, pasigrobdami mašinas iš Mandžūrijos, sutrukdė darbą pramonai; kurios vertė - 2 milijardai dol., - ir sugriovė visų Tol.Rytų ūkį žmogaus amžiaus laikotarpiui. /"N.Y.H.Tribune" VII.25/.

- BERLYNE VII.26 įsisteigė masonų klubas, kuriame bus 50 narių, tik amerikiečių ir anglų, nes JAV ir Anglijos ložės nepripažįsta prancūzų organizacijos /SaS Nr.205, VII.26/.

- LIETUVIŲ PARTIZANŲ DALINYS Vilniaus krašte, "Holos" žiniomis, Jūratiškių stoty užpuolė Raud.Armijos sandėlį. Kai atvyko NKVD su stiprinimais, partizanai buvo pasitraukę. Tepalikų paimitų gėrybių pakvitavimą ir pranešimą rusų kalba: "Sovinius gražinsime detališkai, po kulipką į kiekvieno bolševiko makaulę." /KT Nr.23, VII.17/.

VIETOS ŽINIOS

- GIMNAZIJOJE rytoj /VIII.3/ 12 val. kviečiamas mokytojų pasitarimas.